

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 169. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius04val-shoot-idm140034110064928.pdf> (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

Historia fremdelis.

Oc der de haffde siunget Loffsangen/ gick Jhesus hen vd effter sin Seduane/ offuer den beck Cedron/ til Oliebierget. Oc hans Disciple fulde hannem effter. Oc Jhesus sagde til dem: I skulle i denne nat forarge eder alle paa mig/ Thi det staar screffuet: Jeg skal sla Hyrden/ oc Faarene skulle atspredis/ Men effter at teg opstaar/ da || vil ieg gaa hen faar eder i Galilea. Peder suarede/ oc sagde til hannem: Der som de oc alle forargede dem paa dig/ Saa vil ieg dog aldri forarge mig. Jhesus sagde til hannem: Sandelige siger ieg dig/ I dag/ vdi denne nat/ før end Hanen gal tho gange/ skalt du necte mig tre gange. Men hand talede end ydermere: Ja der som ieg oc skulde dø met dig/ da vilde ieg icke necte dig. Lige det samme sagde oc alle Disciplene.

Da kom Jhesus met dem til en Haffue/ som hed Gethsemane/ der vaar en Vrtegaard/ || der gick Jhesus ind oc hang Disciple. Men Judas som hannem forraadde/ viste oc den sted/ Thi Jhesus forsamlede sig offte der met sine Disciple. Da sagde Jhesus til dem: Sætter eder her/ saa lenge ieg gaar der bort oc beder.

Oc hand tog Peder oc Jacob/ oc Hans til sig/ de tho Zebedei sønner/ oc begynte at bedrøffuis/ skelffue oc beffue/ oc sagde til dem: Min Siei er bedrøffuet indtil Døden/ bliffuer her oc vaager met mig/ Beder/ paa det i skulle icke falde i fristelse. ||

Oc hand sled sig fra dem ved it Stenskaft/ oc falt paa knæ/ ned paa Jorden/ paa sit Ansict/ Oc bad at den stund maatte gaa offuer/ om det vaare mueligt/ oc sagde: Abba/ min Fader/ alting er dig mueligt. Tag denne Kalck bort fra mig/ Dog icke huad ieg vil/ men huad du vilt. Oc hand kom til sine Disciple oc fant dem soffuendis/ oc hand sagde til Peder: Simon/ soffuer du? Kunde du icke vaage en time met mig? Vaager oc beder at i skulle icke falde i fristelse. Aanden er villig/ || Men Legemet er skrøbeligt.

Anden gang gick hand atter hen/ bad/ oc sagde: Min 170 Fader/ Er det icke mueligt/ at denne Kalck kand gaa fra mig/ vden ieg skal dricke hannem/ da ske din vilie. Oc hand kom oc fant dem atter soffuendis/ thi deris øyen vaare fulde aff søffn/ oc de viste icke huad de suarede hannem. Oc hand lod dem bliffue/ oc gick atter hett/ oc bad tredie gang/ oc talede de samme ord: Fader vilt du/ da tag denne Kalck fra mig/ Men dog ske icke min/ men din vilie. ||

Da obenbaredis en Engel aff Himmelen faar hannem/ oc styrckede hannem/ Oc det kom at hand stridde met Døden/ oc bad inderlige. Da bleff hans sued som Blods draaber/ de fulde paa Jorden.

Oc hand stod op aff Bønen/ oc kom til sine Disciple/ oc fant dem soffuendis aff bedrøffuelse/ oc sagde til dem: Ah ville i nu soffue oc huile? Hui soffue i? Det er nock/ See/ stunden er kommen/ at Menniskens Søn skal antuordis hen i Synderis hender/ Staar op/ lader oss gaa. See/ den || mig forraader/ er hart hos/ Beder at i icke falde i fristelse.

Oc strax/ som hand endnu talede/ See/ da kom Judas en aff de Tolff frem/ der hand haffde nu taget Skaren til sig/ met de ypperste Presters oc Scrifftkloge/ Phariseernis oc de Eldste faar folcket deris tienere/ oc hand gick faare dem/ oc kommer der hen/ met bluss/ lamper/ suerd/ oc met stenger. Oc Forræderen haffde giffuet dem it Tegen/ oc sagde: Huilcken ieg kysser/ den er det/ Griber hannem/ oc fører hannem varlige. |||

Der Jhesus nu viste/ alt det hannem skulde offuerkomme/ gick hand vd/ oc sagde til dem: Huem lede i effter? De suarede hannem: Jhesum aff Nazareth. Jhesus siger til dem: Det er ieg.

Men Judas som hannem forraadde/ stod oc hos dem. Der Jhesus sagde nu til dem/ det er ieg/ vigede de til bage oc fulde til Jorden. Da spurde hand dem atter at: Huem lede i effter? De sagde: Jhesum aff Nazareth. Jhesus suarede: Jeg sagde eder at det er ieg/ Lede i effter mig/ da lader || disse gaa: Paa det/ at det ord skulde fuldkommis/ huilcket der hand sagde: Jeg miste ingen aff dem som du haffuer giffuet mig.

171

Oc Judas holt sig til Jhesum/ at kysse hannem/ oc strax traadde hand frem til hannem/ oc sagde: Hil vere dig Rabbi/ oc kyste hannem. Jhesus sagde til hannem: Min ven/ huor faare est du kommen? Juda/ forraader du Menniskens Søn met en Kyss? Da traadde de frem/ oc lagde hender paa Jhesum/ oc grebe hannem. ||

Oc der de saae/ som vaare omkring hannem/ huad der vilde skee/ sagde de til hannem: Herre/ skulle wi sla til met suerd? Da haffde Simon Petrus it Suerd/ oc drog det vd/ oc slo effter den ypperste Prestis suend/ oc hug det høyre Øre aff hannem/ Oc den suend hed Malchus.

Da suarede Jhesus oc sagde: Lader dem dog giøre saa langt. Oc sagde til Peder: Stick dit suerd i balgen/ Thi huo som tager Suerdet/ hand skal omkomme met Suerd. Eller ment du/ at ieg icke kunde || bede min Fader/ at hand tilskickede mig mere end tolff Skock Engle? Skal ieg icke da dricke den Kalck/ som min Fader

gaff mig? Men huorlunde skulde Scrifften fuldkommis? Det skal alt saa gaa til. Oc hand rørde ved hans Øre oc lægte hannem.

Paa den tid/ sagde Jhesus til de ypperste Prester oc Høffuitzmendene for Templen/ oc de Eldste/ som vaare komne til hannem: I ere vdgangne/ lige som til en Røffuere met Suerd/ oc met Stenger at fange mig/ haffuer ieg dog || daglige sidet hos eder/ oc haffuer lært i Templen/ oc I lagde icke en haand paa mig. Men dette er eders time oc mørckens mact/ paa det Scrifften skal fuldkommis. Men det er altsammen skeet/ at Propheternis scriffte skulde fuldkommis. Da forlode alle Disciplene hannem/ oc flyde.

Oc der vaar en vng karl/ som fulde hannem effter/ hand vaar klædt met it linklæde paa sit bare Legeme/ oc de vng karle grebe hannem. Men hand slap Linklædet/ oc flyde nøgen fra dem. ||

Men Skaren oc den øffuerste Høffuitzmand/ oc Jødernis Tienere toge Jhesum/ oc bunde hannem/ oc førde hannem først til Annas/ hand vaar Caiphas Suoger/ som vaar det 172 aar ypperste Prest. Men det vaar Caiphas som raadde Jøderne/ Det vaar gaat/ at it Menniske døde for Folcket.

Oc de førde Jhesum hen til Caipham den ypperste Prest/ det er/ til den øffuerste Bisp faar Presterne/ der som alle de ypperste Prester oc Eldste/ oc Scrifftkloge vaare || forsamlede. Men Simon Petrus fulde Jhesum langt effter/ oc en anden Discipel/ indtil den ypperste Prestis Sal/ Den samme Discipel vaar bekient met den ypperste Prest/ oc gick ind met Jhesu i den ypperste Prestis Sal. Men Peder stod vden faare dørren. Da gick den anden Discipel som vaar bekient met den ypperste Prest hen vd/ oc taledede met Døruoctersken/ oc flide Peder ind.

Men Suennene oc Tienerne stode/ oc haffde giort en kulild der nedre mit i Salen/ oc || værmde sig/ thi det vaar kalt. Oc Peder stod hos dem/ oc værmde sig/ paa det hand kunde see/ huad ende det vilde faa. Men den ypperste Prestis pige som tog vare paa dørren/ saa Peder side ved Liuset/ der hand værmde sig/ oc stirrede paa hannem/ oc sagde til hannem: Oc du vaarst met Jhesu aff Galilea? Est du icke oc en aff dette Menniskis Disciple? Da nectede hand det for dem alle/ oc sagde: Quinde/ Jeg er icke/ Jeg kiender hannem icke/ Jeg veed oc icke huad du siger. ||

Men den ypperste Prest spurde Jhesum om hans Disciple/ oc om hans Lærdom. Jhesus suarede hannem: Jeg haffuer talet obenbarlige faar Verden/ Jeg lærde altid i Scholen oc vdi Templen/ der som alle Jøderne komme tilsammen/ oc ieg haffuer intet talet i Løndom. Hui spør du mig der at? Spør dem der at/ som haffue hørt huad ieg taledede til dem/ See/ de vide huad ieg haffuer sagd. Som hand det taledede/ gaff en aff tienerne/ som der stod hos/ Jhesu en Kindhest/ oc sagde: || Skalt du saa suare den ypperste Prest? Jhesus suarede hannem: Haffuer ieg talet ilde/ da beuys det at det er ont/ Men haffuer ieg talet ret/ hui slar du mig? Oc Annas sende hannem bunden til den ypperste Prest Caiphas.

Men Simon Petrus stod i forgaarden oc værmde sig/ Oc liden stund effter den første nectelse/ som hand gick vd i Forgaarden/ goel Hanen. Oc en anden pige saa hannem/ oc 173 begynte atter at sige til dem som der stode hos: Denne vaar ocsaa met Jhesu || aff Nazareth. Da sagde de til hannem: Est du icke en aff hans Disciple? Oc en anden sagde: Du est en aff dem. Oc hand nectede atter/ oc soer der til/ oc sagde: Menniske jeg er icke/ oc ieg kiender icke det Menniske.

Oc noget der effter ved en stund/ stadfeste en anden met dem som omkring stode/ oc sagde: Sandelige/ du est en aff dem/ Thi du est en Galileer/ oc dit Maal røber dig. En aff den ypperste Prestis suenne hues frende Peder haffde hugget Øret aff/ siger: Saa ieg || dig icke i Vrtegaarden hos hannem? Da begynte hand at forbande sig oc fuerre: Jeg kiender det Menniske icke/ der i tale om.

Oc strax der hand endnu taledede/ goel Hanen anden gang. Oc Herren/ vende sig/ oc saa paa Peder. Oc Peder tenckte paa Herrens ord som hand sagde til hannem: Før end Hanen gal tho gange/ skalt du forsuere mig tre gange. Oc Peder gick hen vd/ oc græd bitterlige.

Men de ypperste Prester/ oc de Eldste oc det gantske || Raad/ søcte falskt Vidnesbyrd mod Jhesum/ paa det de kunde komme hannem til døde/ oc de funde intet/ Oc alligeuel at der ginge mange falske Vidne frem/ men deris vidnesbyrd komme icke offuer it. Paa det siste stode der op/ oc traadde thu falske vidne frem/ oc sagde falskt vidne mod hannem/ oc sagde: Wi haffue hørt at hand sagde/ Jeg kand oc vil nedbryde den Guds Tempel/ som er giort met hender/ oc inden tre dage bygge en anden/ som icke er giort met hender. Oc deris || vidnesbyrd komme icke endnu offuer it.

Oc den ypperste Prest stod op iblant dem/ oc spurde Jhesum at/ oc sagde: Suarer du intet til det/ som disse vidne mod dig? Men Jhesus tagde stille/ oc suarede intet.

Da spurde den ypperste Prest hannem atter at/ oc sagde til hannem: Est du Christus den Velsignedes Søn? Jeg besuer dig ved den leffuendis Gud/ at du siger oss/ om du est: Christus Guds Søn. Jhesus sagde: Du siger det/ Jeg er/ Dog siger ieg || eder/ Nu her effter skal det skee at i skulle see Menniskens søn/ side hos krafftens høyre Haand/ oc komme 174 i Himmels skyer. Da søuderreff den ypperste Prest sine klæder/ oc sagde: Hand bespaattede Gud/ Huad haffue wi lenger Vidnesbyrd behoff? See/ nu haffue i hørt hans Guds

bespaattelse/ huad tyckis eder? De fordømde hannem alle/ oc sagde: Hand er skyldig at dø.

Men de Mend/ som hulde Jhesum/ bespaattede hannem/ oc spyttede vdi hans Ansict/ || oc sloge hannem met knytte neffue/ Men nogle andre skiulte hans Ansict/ oc sloge hannem i Ansictet/ besynderlige tienerne oc sagde: Spaa oss Christe/ huo er den/ der dig slog? Oc mange andre bespaattelser de sagde imod hannem.

Men om morgenen forsamlede sig alle de ypperste Prester/ Scrifftkloge oc folckenis Eldste/ oc det gantske Raad/ oc hulde it raad offuer Jhesum/ at de kunde sla hannem ihiel/ Oc de førde hannem hen op faar deris Raad || oc sagde: Eft du Christus/ sig oss det. Hand sagde til dem: Siger ieg eder det/ da tro i det icke/ Men atspør ieg eder/ da suare i icke/ oc lade mig dog icke løs. Der faare/ nu her effter skal Menniskens Søn side hos Guds krafftis høyre Haand. Da sagde de alle: Est du da Guds Søn. Hand sagde til dem: I sige det/ thi ieg er. Da sagde de: Huad haffue wi lenger vidnesbyrd behoff? wi haffue selff hørt det aff hans mund.

Oc den gantske hob stod op/ oc bunde Jhesum/ oc førde || hannem bunden fra Caipha til Domhuset/ oc antuordede Landzherren Pontio Pilato hannem/ oc det vaar aarle.

Der Judas som hannem forraadde saa det/ at hand vaar fordømt til døde/ Da angrede hannem det/ oc hand bar de tredie Sølf penninge til de ypperste Prester oc Eldste igien/ oc sagde: Jeg gjorde ilde/ at ieg forraadde wskyldigt Blod. De sagde: Huad kommer det oss ved? See du der til. Oc hand kaste Sølf penningene i Tempelen/ Skyndede sig der fra/ gick || bort oc hengde sig selff/ Oc brast mit i thu/ oc alt hans Induaal vdueltis.

Men de ypperste prester toge Sølf penningene/ oc sagde: Det sømer sig icke at wi legge dem i Guds kiste/ Thi det er Blod penninge.

175

Saa hulde de it Raad/ oc kiøbte for de Sølf penninge oc wretfærdige Løn/ en Pottemageris Ager/ til at iorde Pillegrime vdi. Oc det er kundgiort faar alle dem/ som bo i Jerusalem/ saa/ at den samme ager kaldis paa dew Maal Hakeldama/ det er/ en || Blodager/ indtil paa denne dag. Da er fuldkommet/ det som sagt er ved Propheten Jeremias/ der som hand siger:

De haffue taget tredie Sølf penninge/ der den solde bleff betalet met/ huilcken de kiøbte aff Jsraels Børn/ Oc haffue giffuet dem for en Pottemageris ager/ Som Herren befalede mig.

Men Jøderne ginge icke i Domhuset/ paa det de skuide icke bliffue wrene/ men maatte æde Paaske. Da gick Pilatus vd til dem/ oc sagde: || Huad klagemaal føre i imod dette Menniske? De suarede/ oc sagde til hannem: Vaare denne icke en Misdedere/ da haffde wi icke antuordet dig hannem. Da sagde Pilatus til dem: Saa tage i hannem hen/ oc dømmet hannem effter eders Low. Da sagde Jøderne til hannem: Wi tørre ingen dræbe/ Paa det at Jhesu ord skulde fuldkommis som hand sagde/ der hand gaff tilkiende/ huilcken Død hand skulde dø.

Oc de ypperste Prester oc de Eldste begynte at klage || hart paa hannem/ oc sagde: Denne finde wi/ at hand affuender Folcket/ oc forbiuder at giffue Keyseren Skat/ oc siger/ Hand er Christus en Konge. Da gick Pilatus ind igien i Domhuset/ oc kaldede Jesum/ oc sagde til hannem: Est du Jøde Konge? Jhesus suarede staaendis faar hannem: Taler du det aff dig selff/ Eller haffue andre sagd dig det om mig? Pilatus suarede: Er ieg en Jøde? Dit Folck oc de ypperste Prester/ antuordede dig mig: Huad haffuer du giort? Jhesus || suarede: Mit Rige er icke aff denne Verden/ Vaare mit Rige aff denne Verden/ mine Tienere skulde stride der faare/ at ieg skulde icke antuordis Jøderne/ Men nu er mit Rige icke der aff. Da sagde Pilatus til hannem: Saa est du alligeuel en Konge? Jhesus suarede: Du siger det/ Jeg er en Konge. Jeg er der til født/ oc kommen i Verden/ at ieg skal vidne Sandhed: 176 Huo som er aff Sandhed/ hand hører min røst. Pilatus siger til hannem: Huad er Sandhed. ||

Oc der hand dette sagde/ gick hand vd til Jøderne igien/ oc siger til dem: Jeg finder ingen skyld i dette Menniske. Oc der de ypperste Prester oc Eldste klagede paa hannem/ da suarede hand intet. Da spurde Pilatus hannem atter at/ oc sagde: Suarer du intet? See huor hart de beklage dig? hører du icke? Oc hand suarede hannem icke til it ord/ Saa at Landzherren oc forundrede sig saare.

Men de hulde ved/ oc sagde: Hand haffuer oprørt Folcket/ der met at hand haffuer || lært hid oc did i alt det Jødiske land/ oc begynte i Galilea/ hid indtil.

Men der Pilatus hørde Galileam/ spurde hand om hand vaar aff Galilea? Oc der hand fornåm at hand vaar vnder Herodis Øffrighed/ da forsende hand hannem til Herodes/ som vaar oc i Jerusalem vdi samme dage.

Der Herodes saa Jhesum/ bleff hand meget glad/ Thi hand haffde gierne lenge siden seet hannem/ Thi hand haffde hørt meget om hannem/ oc haabedis at skulde || see it Tegen aff hannem. Oc hand spurde hannem i mange maade/ Men hand suarede hannem intet. Oc de ypperste Prester oc Scrifftkloge stode oc klagede hart paa hannem. Men Herodes met sine Hoffsinder foractede oc bespaattede hannem/ hengde it

huit klæde om hannem/ oc sende hannem til Pilatum igien. Paa den dag bleffue Pilatus oc Herodes Venner met huer andre/ Thi de vaare før huer andris fiender.

Men Pilatus kaldede de ypperste Prester/ oc de Øffuerste || oc Folcket tilsammen/ oc sagde til dem: I haffue ført dette Menniske til mig/ som den der omuender Folcket/ Oc see/ Jeg haffuer forhørt hannem for eder/ oc finder ingen aff de sager hos dette Menniske/ som i skyldede hannem faare/ Herodes icke heller/ Thi ieg sende eder til hannem/ oc see/ mand haffuer intet ført hannem paa/ som hand bør at dø faar. Derfaar vil ieg straffe hannem/ oc lade hannem løs.

Men paa Høytiden/ skulde Landzherren effter Høytidens seduane/ giffue Folcket || en Fange løs/ huilcken de begerede/ 177 Oc hand haffde paa den tid en Fange/ en besyttderlig faar andre/ en Misdedere oc en Mordere som hed Barrabas/ huilcken som met de Oprørske vaar kast i fengsel/ som haffde giort it Mord vdi it oprør i Staden/ Oc folcket gick op/ oc bad/ at hand vilde giøre som hand pleyde. Oc der de vaare forsamlede/ sagde Pilatus til dem: I haffue en seduane/ at ieg skal giffue eder en løs om Paasken/ huilcken ville i at ieg skal giffue eder løs/ Barrabam/ eller || Jhesum Jøde Konge? som kaldis Christus? Thi hand viste vel/ at de ypperste Prester haffde antuordet hannem hen aff had.

Oc der (Pilatus) hand sad paa Domstolen/ skickede hans Hustru bud til hannem/ oc lod hannem sige: Befatte dig intet met denne Retfærdige/ Jeg haffuer lidt meget i dag vdi drømme faar hans skyld.

Men de ypperste Prester oc de Eldste toge Folcket met ord/ at de skulde bede om Barrabas/ oc affliffue Jhesum. || Da suarede nu Landzherren/ oc sagde til dem: Huilcken ville i at Jeg skal giffue eder løs aff disse tho. Da robte den gantske hob/ oc sagde: Bort met denne/ oc giff oss Barrabam løs. Da robte Pilatus atter til dem/ oc vilde lade Jhesum løs/ oc sagde: Huad skal ieg da giøre met Jhesu/ om huilcken der sigis hand er Christus. Men de robte alle oc sagde: Kaarsfeste Kaarsfeste hannem. Da sagde hand tredie gang til dem: Huad ont haffuer da denne giort? Jeg finder ingen dødelig || sag met hannem/ derfaare vil ieg straffe hannem/ oc lade hannem løs. Men de skrege end meget mere/ oc sagde: Kaarsfeste hannem/ met stort skrig/ oc begerede at hand skulde kaarsfestis/ oc deris oc de ypperste Presters skrig fick offuerhaand.

Da tog Pilatus Jhesum oc lod hudstryge hannem. Men Landzherrens Stridzmend toge Jhesum til sig i Domhuset/ oc forsamlede til hannem den gantske Skare/ Oc de førde hannem aff/ oc hengde en Purpur kaabe om || hannem/ oc flættede en Torne Krone/ oc sætte hende paa hans Hoffuet/ oc it Rør i hans høyre haand/ Oc bøyede knæene faar hannem/ oc spaatter hannem/ oc begynte at hilse hannem/ oc 178 sagde: Hil vere du kiære Jøde Konge. Oc de gaffue hannem kindehæste/ oc de spyttede paa hannem/ oc toge Røret/ oc sloge hans Hoffuet der met/ oc fulde paa knæ/ oc tilbade hannem.

Da gick Pilatus vd igien/ oc sagde til dem: Seer/ Jeg leder hannem hid vd til eder/ || at i skulle vide at ieg finder ingen skyld met hannem. Saa gick Jhesus vd/ oc bar en Torne Krone/ oc Purpur klæde. Oc hand siger til dem: See/ huilcket Menniske. Der de ypperste Prester oc Tienere saae hannem/ robte de/ oc sagde: Kaarsfeste/ kaarsfeste hannem. Pilatus siger til dem: Tage i hannem hen/ oc kaarsfester hannem/ thi ieg finder ingen skyld i hannem. Jøderne suarede hannem: Wi haffue en Low/ oc effter den Low skal hand dø/ thi hand haffuer giort sig selff til Gudz Søn. ||

Der Pilatus hørde det ord/ fryctede hand sig end mere/ Oc hand gick ind igien i Domhuset/ oc siger til Jhesum: Hueden est du? Men Jhesus gaff hannem intet suar. Da sagde Pilatus til hannem: Taler du icke met mig? Veedst du icke/ at ieg haffuer mact at Kaarsfeste dig/ oc at ieg haffuer mact at giffue dig løs? Jhesus suarede: Du haffde ingen mact offuer mig/ der som hun icke vaar giffuen dig her offuen ned. Der faare/ den som antuordede mig dig/ hand haffuer || større Synd. Der effter tenckte Pilatus paa/ huorledis hand kunde lade hannem løs. Men Jøderne robte/ oc sagde: Lader du denne løs/ da est du icke Keyserens Ven/ Thi huo sig gjør til Konge/ hand er imod Keyseren.

Der Pilatus hørde det ord/ ledde hand Jhesum vd/ oc sætte sig paa Domstolen/ paa den Sted/ som kaldis Stenlagd/ Men paa Ebraiske Gabbatha. Oc det vaar Beredelsens dag i Paaske/ ved den siette time/ Oc hand siger til Jøderne: Seer/ det er || eders Konge. Men de robte: Bort/ bort met hannem/ Kaarsfest hannem. Pilatus siger til dem: Skal ieg kaarsfeste eders Konge? De ypperste Prester suarede: Wi haffue ingen Konge vden Keyseren.

Der Pilatus saa/ at hand beskaffede intet/ Men at der bleff it meget større Bulder/ hand vilde dog giøre folcket fyldist/ Oc Pilatus dømde at deris begering skulde skee/ Da tog hand 179 Vand/ oc toede henderne faar folcket/ oc sagde: Jeg er wskyldig i denne Retfærdigis blod/ Seer i til. Da || suarede det gantske Folck/ oc sagde: Hans Blod komme offuer oss oc offuer vore Børn.

Da gaff hand dem Barrabam løs/ som vaar kast i fengsel for Oprør oc Mord skyld/ om huilcken de bade. Men Jhesum lod hand hudstryge oc bespaatte/ oc fick hannem hen effter deris vilie oc beger at Kaarsfestis.

Da toge Stridzmendene Jhesum/ oc førde hannem aff Purporet/ oc førde hannem i sine egne klæder/ oc førde hannem bort/ at de skulde kaarsfeste hannem/ oc hand || bar sit Kaarss. Oc der de ginge vd/ paafunde de it Menniske/ der gick frem/ som hed Simon aff Cirene/ som kom aff marcken/ huilcken der vaar Alexandri

oc Ruffi fader/ hannem tuingde de til/ at hand bar hannem Kaarsset/ oc de lagde Kaarsset paa hannem/ at hand bar det effter Jhesum.

Oc der fulde en stor hob Folck oc Quinder effter hannem/ som ynckelige klagede oc begræde hannem: Men Jhesus vende sig om til dem/ oc sagde: I Døtter aff Jerusalem/ || græder icke offuer mig/ Men græder offuer eder selff/ oc offuer eders Børn. Thi see/ Den tid skal komme/ i huilcken mand skal sige: Salige ere de wfructsommelige/ oc de Liff som icke fødte/ oc de Bryst/ som icke gaffue di. Da skulle de begynde at sige til Biergene: Falder offuer oss/ oc til Høyene: Skiuler oss: Thi at gjør mand det/ met it grønt Træ/ huad vil bliffue met det tørre?

Der bleffue oc tho andre Misdedere førde bort/ at de skulde affliffuis met hannem. ||

Oc de førde hannem til den Sted som kaldis paa Ebraiske Golgatha/ det er vdlagt Hoffuetpande sted/ oc de gaffue hannem Edicke eller Myrrha at dricke i Vin/ blandet met Galde/ Oc der hand smagede det/ vilde hand icke dricke/ Oc de kaarsfeste hannem paa den sted som kaldis Golgatha/ oc de tho Misbedere met hannem/ Den ene ved den høyre/ oc den anden ved den venstre side/ Oc Jhesum mit imellem. Da bleff Scrifften fuldkommen som siger: Hand er regnet || blant Misdedere.

180

Oc det vaar paa den tredie time der de Kaarsfeste hannem/ Oc Jhesus sagde: Fader/ forlad dem/ Thi de vide icke huad de gjøre.

Da screff Pilatus en Offuerscrifft/ offuen offuer hans hoffuet/ huad skyld mand gaff hannem/ oc Aarsage til hans død/ oc sætte hende paa Kaarsset/ oc der vaar screffuet: Jhesus aff Nazareth Jøde konge. Denne Offuerscrifft læsde mange Jøder/ Thi steden vaar nær hos Staden/ som Jhesus er kaarsfest. Oc det || vaar screffuet paa Ebraiske/ Gredske oc Latinske maal. Da sagde Jødernis ypperste Prester til Pilatum: Scriff icke Jøde konge/ Men at hand sagde/ Jeg er Jøde konge. Pilatus suarede: Det som Jeg screff/ det screff Jeg .

Oc Øtridzmendene/ der de haffde kaarsfest Jhesum/ toge de hans Klæder/ oc gjorde fire parte/ huer Stridzmand en part/ der til ocsaa Kiortelen/ Men Kiortelen vaar knyt/ mindet fra øffuerste/ oc slæt igennem. Da sagde de til huer andre: Lader oss || icke dele hannem/ Men kaste Laad der om hues hand skal vere. Paa det Scrifften skulde fuldkommis som siger: De skiffte mine Klæder iblant sig/ Oc kaste laad om min Kiortel. Oc de sade der/ oc toge vare paa hannem. Dette gjorde Stridzmendene. Oc Folcket stod oc saa der paa.

Oc der stod hos Jhesu kaars/ hans Moder/ Oc hans Modere syster/ Maria Cleophas hustru/ oc Maria Magdalene. Der nu Jhesus saa sin Moder/ oc den Discipel staa der hos/ som hand || haffde kiær/ da siger hand til sin Moder: Quinde/ see/ det et din Søn. Der effter siger hand til Discipelen: See/ det er din Moder. Oc fra den time tog Discipelen hende til sig.

Men de som der ginge frem bespaattede hannem/ oc røste deris Hoffuet/ oc sagde: Tui dig/ huor deylige nedbryder du Templen/ oc opbygger den i tre dage/ Hielp dig nu felff/ Est du Guds Søn/ da stig hid ned aff kaarsset. Lige saa spaattede ocsaa de ypperste Prester hannem || iblant huer andre met de Scrifftkloge oc Eldste/ oc Folcket/ oc sagde: Hand haffuer hiolpet andre/ oc kand icke hielpe sig felff/ Er hand 181 Christus/ oc Israels konge/ den Guds vdualde/ da hielpe sig selff/ oc stige sig nu ned aff Kaarsset saa wi see der paa/ saa ville wi tro hannem/ hand forlod sig paa Gud/ hand frelse hannem nu om hand haffuer lyst til hannem/ Thi hand sagde/ Jeg er Guds Søn. Lige saa forhaanede ocsaa Røffuerne hannem/ som vaare kaarsfeste || met hannem. Der bespaattede oc Stridzmendene hannem/ traadde til hannem/ oc bare hannem Edicke/ oc sagde: Est du Jøde konge/ da hielp dig selff.

Men en aff Misdederne/ som vaare hengde bespaattede hannem oc sagde: Est du Christus/ da hielp dig selff/ oc oss Da suarede den anden/ straffede hannem oc sagde: Frycter du dig ocsaa icke faar Gud? du som dog est i lige Fordømmelse/ oc sandelige/ wi ere tilbørlige der vdi/ thi wi faa det vaare || gierninger forskyldede/ Men denne handlede intet wskickeligt. Oc hand sagde til Jhesum: Herre/ tenck paa mig/ naar du kommer i dit Rige. Oc Jhesus sagde til hannem: Sandelige ieg siger dig/ I dag skalt du vere met mig i Paradis.

Oc der det vaar ved den siette time/ bleff it Mørck offuer det gantske Land/ indtil ved den niende time/ Oc Solen miste sit skin/ Oc ved den niende time/ robte Jhesus høyt/ oc sagde: Eli/ Eli/ lama asabthani? Det er vdlagt: Min || Gud/ min Gud/ huorfaare haffuer du forlat mig? Oc nogle som stode der | hos/ der de det hørde/ sagde de: See/ hand kalder paa Elias. Der effter som Jhesus viste/ at alting vaar nu fuldkommen/ at Scrifften skulde fuldkommis/ siger hand: Mig tørster. Der stod it kar fult aff Edicke/ Oc strax løb en aff dem hen/ tog en Suamp/ oc fylte hannem met Edicke/ oc Isop/ oc stack hannem paa it Rør/ oc holt hannem det der til Munden/ oc gaff hannem dricke/ oc sagde met de andre: || Holt/ lader oss see/ om Elias kommer oc tager hannem ned. Der Jhesus haffde nu taget Edicken/ sagde hand: Det er fuldkommet. Oc Jhesus robte atter høyt/ oc sagde: Fader/ Jeg befaler min Aand i dine hender/ Oc som hand det sagde/ bøyde hand Hoffuedet oc vdgaff hand sin Aand.

182

Oc see/ Forhenget i Templen reffnede i thu stycker fra det øffuerste til det næderste/ oc Jorden beffuede/

oc stenene brøste sønder/ oc graffuene lode sig op/ oc der stode mange hilligens Legeme op || som soffue/ oc ginge aff Graffuene effter hans opstandene/ oc komme i den hellige Stad/ oc obenbaredis faar mange. Men Høffuitzmanden/ som stod der hos tuert offuer fra hannem/ oc de som vaare hos hannem/ oc beuarede Jhesum/ der de saae at hand vdgaff Aanden met saadant rob/ oc saae det Jordskel/ oc hwad der skede/ da forfærdedis de saare/ oc prisede Gud/ oc sagde: Sandelige/ denne vaar it retfærdigt Menniske/ oc Guds Søn. Oc alt det Folck som der vaar hos/ oc saae til/ || der de saae/ det som skede/ sloge de sig for deris Bryst/ oc vende til bage igien. Oc alle hans Tilhengere stode langt borte/ oc mange Quinder som effterfulde hannem aff Galilea/ oc saae alt dette/ Blant huilcke vaar Maria Magdalena/ oc Maria den lilde Jacobs oc Joses moder/ oc Salome Zebedei Børns Moder/ som oc haffde effterfult oc tient hannem der hand vaar i Galilea/ oc mange andre/ som vaare gangne op til Jerusalem met hannem. ||

Men Jøderne/ effterdi at det vaar beredelsens dag/ at deris Legeme skulde icke bliffue paa Kaarsset Sabbathen offuer (Thi den samme Sabbaths dag vaar stor) da bade de Pilatum/ at deris Been maatte brydis/ oc tagis aff. Da komme Stridzmendene oc brøde Benene paa den Første/ oc den Anden/ som vaar kaarøfest met hannem. Men der de komme til Jhesum/ oc de saae/ at hand vaar allerede død/ brøde de icke hans Been/ Men en aff Stridzmendene obnede hans || Side met it Spiud/ oc strax gick der Blod oc Vand vd. Oc den som det haffuer seet/ hand vidnede det/ oc hans vidnesbyrd er sant/ Oc den samme veed at hand siger Sandhed/ paa det i oc skulle tro. Thi dette skede at Scrifften skulde fuldkommis: I skulle icke sønderbryde noget Been paa hannem. Oc atter siger en anden Scriff: De skulle see i huilcken de stunge.

Men der effter om afftenen/ effterdi at det vaar beredelsis dagen/ huilcken der er faar Sabbathen/ da kom en || rig mand/ Joseph aff Jødernis Stad Arimathia/ en god retfærdig ærlig 183 Raadmand/ der icke haffde samtyct i deris raad oc handel/ huilcken som oc ventede Guds rige/ som vaar en aff Jhesu Disciple/ dog lønlige/ thi hand fryctede Jøderne/ hand dristede sig til/ oc gick ind til Pilatum oc bad hannem/ at hand maatte tage Jesu Legeme aff: Da forundrede Pilatus sig/ at hand vaar allerede død. Oc hand kaldede Høffuitzmanden/ oc spurde hannem at/ om hand haffde veret || lenge død. Oc der hand formerckte det aff Høffuitzmanden/ da gaff hand Joseph Jhesu Legeme/ oc befoel at mand skulde antuorde hannem det. Oc Joseph kiøbte it Linklæde. Der kom ocsaa Nicodemus/ som før vaar kommen til Jhesum om natten/ oc bar Myrre oc Aloes sammen blandede/ ved hundrede pund. Da toge de Jhesu Legeme som vaar nedtaget/ oc suøbte det i it rent Linklæde/ oc bunde det met linede klæder met dyrebar Salue/ som Jøderne pleye at begraffue. || Der vaar ocsaa hos paa den sted som hand bleff kaarsfest/ en Vrtegaard/ oc i Vrtegaarden en ny Graff/ som vaar Josephs/ huilcken hand haffde ladet hugge i en Sten/ i huilcken der vaar aldri nogen lagd/ Der lagde de Jhesum hen/ for Jødernis Beredelsis dag skyld/ oc Sabbathen gick paa/ effterdi at Graffuen vaar nær/ Oc de velte en stor Sten faar dørren paa Graffuen/ oc ginge bort Men Maria Magdalena vaar der oc den anden Maria Joses/ de sætte sig tuert offuer fra || Graffuen met de andre Quinder som vaare komne met hannem aff Galilea/ oc saae til/ huor hen/ oc huorledis hans Legeme bleff lagd. Oc de vende dem til bage/ oc beredde dyrebare Vrter oc Salue/ oc Sabbathen offuer vaare de stille effter Lowen.

Den anden dag/ som følger effter Beredelsens dag/ Komme de ypperste Prester oc Phariseer endrectelige til Pilatum/ oc sagde: Herre/ Wi komme ihu/ at denne Bedragere sagde/ der hand end leffde/ Jeg vil effter tre dage opstaa. || Befal der faare/ at mand foruarer Graffuen/ indtil den tredie dag/ Paa det hans Disciple skulle icke komme/ oc stiele hannem/ oc sige til Folcket/ Hand er opstaaen fra de døde/ Oc det siste bedregeri skal bliffue verre end det første. Pilatus sagde til dem: Der haffue i Vectere/ gaar hen/ oc foruarer som i vide.

184

De ginge hen/ oc foruarede Graffuen met Vectere/ oc beseglede stenen.

Ende paa Jhesu Christi Pinis historie. ||